

**УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА
СЕКТОР ІНФОРМАЦІЇ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА**

61003, м. Харків, вул. Кооперативна, 13
т. 731-31-32

***ПАМ'ЯТНИКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ, ВСТАНОВЛЕНІ
В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА ЧЕСТЬ ГЕРОЇВ АТО***

(2017 – 2018 р.р.)

**НОВІ ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Випуск № 25**

Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. - зав. сектором інформації з питань культури та мистецтва Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки.

Харків 2018 р.

НОВІ ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

До уваги черговий випуск оглядової довідки із циклу «Нові пам'ятники історії та культури Харківської області» – «Пам'ятники та меморіальні дошки, встановлені на Харківщині на честь героїв АТО». У її написанні використано матеріали регіональних періодичних видань, що надійшли до фонду Харківської ОУНБ у 2018 році та інтернет-ресурсів, а також інформація за 2017 рік, що не увійшла до попереднього випуску (№23). Матеріал викладено у хронології відкриття пам'ятних знаків.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ, ВСТАНОВЛЕНІ НА ЧЕСТЬ ГЕРОЇВ АТО У ХАРКОВІ

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСІЯ ЗАТИЛЮКА

17 травня 2018 року в Харківському навчально-виховному комплексі №45 «Академічна гімназія» (вул. Тобольська) відкрили меморіальну дошку колишньому випускнику, воїну АТО Олексію Затилюку.

Олексій Затилюк – з весни 2014 року був членом «Громадської самооборони» у Харкові. Влітку 2014 вступив в батальйон «Донбас» і разом з

побратимами поїхав захищати Україну на Донбасі.

Загинув командир відділення 2 батальйону спеціального призначення «Донбас» військової частини 3027 Нацгвардії України Олексій Затилюк 29 серпня 2014 року поблизу Іловайська. Через три роки, 30 вересня 2017 року, бійця перепоховали на Алеї героїв АТО.

Олексій Затилюк був посмертно нагороджений за участь в антитерористичній операції орденом «За мужність» III ступеня.

Джерело інформації:

В Харківке установили меморіальную доску герою АТО [Електрон. ресурс] // Медиа группа «Объектив».- Режим доступу: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/05/18/v-harkove-ustanovili-memorialnyu-dosku-geroyu-ato/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Памяти героя // Харьков. известия.- 2018.- 19 мая.

Погибшему в АТО харьковскому бойцу установят мемориальную доску [Електрон. ресурс] // kharkiv today.- Режим доступу: <https://2day.kh.ua/pogibshemu-v-ato-harkovskomu-bojtsu-ustanovyat-memorialnyu-dosku/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

У гімназії №45 відкрили меморіальну дошку воїну АТО [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови,

виконавчого комітету.- Режим доступу: <http://www.city.kharkov.ua/uk/news/-38782.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

СТЕЛА ПАМ'ЯТІ

6 жовтня 2018 року у Харкові 18-му міському цвинтарі було відкрито Стелу пам'яті воїнів АТО та ООС, що загинули, захищаючи кордони України.

На Алеї Слави поховано 50 воїнів. Тепер поряд із могилами височіє гранітна стела заввишки 4,5 метри. Її прикрашає напис «Слава Україні та Героям Слава».

За словами організаторів, гроші на виготовлення і установку стели виділив міський бюджет

Джерело інформації:

На 18-му міському цвинтарі відкрито стелу пам'яті воїнів, що загинули, захищаючи кордони України (відео) АТО [Електрон. ресурс] // Медиа группа «Объектив».- Режим доступу: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/10/08/na-18-mu-miskomu-tsvintari-vidkrito-stelu-pam-yati-voyniv-shho-zaginuli-zahishhayuchi-kordoni-ukrayini-video/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

В Харькове установили Стелу пам'яті погибшим в боях на Донбассе

(відео) [Електрон. ресурс] // Мой Харьков.- Режим доступу: <https://mykharkov.info/news/v-harkove-ustanovili-stellu-pamyati-pogibshim-v-boyah-na-donbasse-video-61181.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

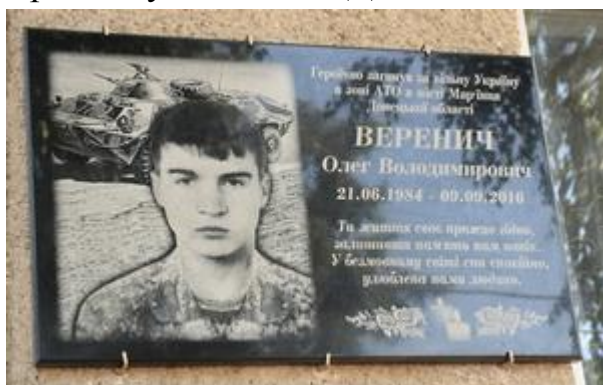
У Харькові встановили стелу «Героям Слава» на згадку про бійців, загиблих на Донбасі (Фото) [Електрон. ресурс] // Коментарии. UA.- Режим доступу: <https://kharkov.comments.ua/news/u-harkovi-vstanovili>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

ПАМ'ЯТНИКИ ТА МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ, ВСТАНОВЛЕНІ НА ЧЕСТЬ ГЕРОЇВ АТО В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ОЛЕГА ВЕРЕНИЧА (КЕГИЧІВСЬКИЙ Р-Н)

21 серпня 2017 року у Новопарафіївському навчально-виховному комплексі, відбулося відкриття меморіальної дошки загиблому учаснику антитерористичної операції Олегу Вереничу.

Веренич Олег Володимирович (позивний «Леший») народився у місті Лунінець (Білорусь). Після аварії на Чорнобильській АЕС сім'я переїхала в Харківську область. До школи Олег пішов уже в селі Новопарафіївка

Кегичівського району. Після школи вступив у ПТУ-60 в Есхарі, де отримав спеціальність водія-механіка. Далі пішов служити в армію, до військ ПВО. Після армії працював механізатором.

В Донбас Олег Веренич відправився у липні 2015 року. Спочатку працював у постачанні армії – возив до АТО продукти. Потім служив у 10-й гірничо-штурмовій бригаді старшим водієм. У Мар'їнці проходив службу разом із 46-м окремим батальйоном спецпризначення «Донбас-Україна». У вересні 2016 року підірвався на міні у Мар'їнці, помер по дорозі до лікарні. Поховали героя у Кегичівському районі на Харківщині.

Джерело інформації:

Відкриття меморіальної дошки на честь загиблого учасника антитерористичної операції Олега Веренича [Електрон. ресурс] // Кегичівська районна державна адміністрація.- Режим доступу: <http://www.kegichevka-rda.gov.ua/index.php/novyny/936-vidkrittya-memorialnoji-doshki-na-chest-zagiblogo-uchasnika-antiteroristichnoji-operatsiji-olega-verenicha>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Гетманенко Е. «Ну и что, что я белорус! Пойду за Украину – это моя родная страна» / Е. Гетманенко // Харьковская неделя.- 2019, №1.

КОЗАЦЬКИЙ ХРЕСТ У КУП'ЯНСЬКУ

14 січня 2018 року у м. Куп'янську в сквері Тараса Шевченка встановили пам'ятник у вигляді Козацького хреста на честь куп'янчан – воїнів АТО, що віддали своє життя за Україну.

Пам'ятник створено за ініціативи Координаційної ради Співки ветеранів АТО Харківської області.

Козацький хрест стилізовано під аналогічні стародавні козацькі хрести, які встановлювалися на місцях боїв та на могилах загиблих героїв.

Символічно, що пам'ятник виконано з жовтуватого каменю пісковика. В Луганській і Донецькій областях саме цей камінь і складає

більшість корінних порід Донецького кряжу. Пісковик не глибоко залягає під верхнім шаром

грунту, і саме його часто доводиться добати нашим солдатам під час риття окопів.

Наразі в Україні встановлено 19 пам'ятних Козацьких хрестів і готуються до встановлення ще 15. Куп'янський пам'ятник — перший в Харківській області.

Джерело інформації:

На Харківщині увековечили пам'ять героїв, отдавших жизнь за Украину [Електрон. ресурс] // Медиа группа Объектив .- Режим доступа: <http://www.objectiv.tv/objectively/2018/01/15/na-harkovshhine-uvekovechili-pamyat-geroev-otdavshih-zhizn-za-ukrainu/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

Унікальний пам'ятник з'явився в Харківській області [Електрон. ресурс] // Слобідський край.- Режим доступа: <http://www.slk.kh.ua/news/oblast-online/unikalnij-pamyatnik-zyavivsya-v-xarkivskij-oblasti.-foto.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

У Куп'янську з'явився унікальний пам'ятник // Слобід. край.- 2018.- 11 січ.

ПАМ'ЯТНИЙ ЗНАК

ДМИТРОВІ ШКАРБУНУ НА ЧУГУЇВЩИНІ

Наприкінці січня 2018 року в Введенському НВК Чугуївського району Харківської області відбулося відкриття пам'ятного знака герою АТО,

льотчику, підполковнику Дмитру Павловичу Шкарбуну, який віддав своє життя, виконуючи військове завдання на Сході України.

Джерело інформації:

Шаульський М. Подвиг молоді / М. Шаульський // Вісник Чугуївщини.- 2018.- 3 лют.

Представники ГО «Спілка ветеранів АТО» були на відкритті пам'ятного знака льотчику, який віддав своє життя на Сході України [Електрон. ресурс] // Офіційний сайт Харківської обласної

громадської організації «Спілка ветеранів АТО».- Режим доступу: <http://svato.kh.ua/language/uk/predstavny-ky-go-spilka-veteraniv-ato-buly-na-vidkry-tti-pam-yatnogo-znaka-l-otchy-ku-yaky-j-viddav-soye-zhy-ttya-na-shodi-ukrayiny/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

ПАМ'ЯТНИК СОЛДАТАМ НЕОГОЛОШЕНИХ ВОЄН НА ЧУГУЇВЩИНІ

11 лютого 2018 року у селі Коробочкине Чугуївського району відкрили пам'ятник «Солдатам неоголошених воєн» – АТО, Афганістану і локальних конфліктів, у яких брали участь українці.

Його споруджено за ініціативою аграрія та воїна-афганця, голови Харківської обласної організації Аграрної партії Михайла Золотарьова.

З самого початку бойових дій на Донбасі аграрії допомагали українським військовим, тепер увічнюють пам'ять тих, хто так і не повернувся додому.

Автором пам'ятника став відомий харківський скульптор, народний художник України Сейфаддін Гурбанов.

Композиція містить глибокий зміст –

дорога, яка піднімається в небо, встелена гільзами, і полум'я символізують стежку війни, на яку ступає солдат. Біля підніжжя – вбита горем мати, як символ скорботи, нагорі – хрест, як символ вічного життя вже на небесах.

Джерело інформації:

Герої не вмирають. На Харківщині відкрили пам'ятник Солдатам неоголошених воєн [Електрон. ресурс] // Новини Харкова.- Режим доступу: <http://uanews.kharkiv.ua/society/2018/02/13/177707.html>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Гусев П. В селе Коробочкино открыли памятник солдатам необъявленных войн / П. Гусев // Веч. Харьков.- 2018.- 15 февр.

За підтримки Аграрної партії на Харківщині відкрили пам'ятник «Солдатам неоголошених воєн» [Електрон. ресурс] // Аграрна партія.- Режим доступу: <https://agroparty.org.ua/pres-tsentr/novini/za-pidtrymky-ahrarnoi-partii-na-kharkivshchyni-vidkryly-pamiatnyk-soldatam-neoholoshenykh-voien>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

Символ скорботи і пам'яті – у селі Коробочкине встановили пам'ятник «Солдатам неоголошених воєн» // Слобід. край.- 2018.- 15 лют.

**МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА,
ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА РОГОВОГО
(НОВОДОЛАЗЬКИЙ Р-Н)**

13 вересня 2018 року на будівлі Меліхівського ліцею відкрито меморіальну дошку колишньому учню цього навчального закладу, учаснику АТО Олександрові Роговому.

Роговий Олександр Іванович (17.12.1981 – 08.08.2017), воїн АТО, доброволець. Загинув, захищаючи державний суверенітет та територіальну цілісність України.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеню (посмертно).

Джерело інформації:

Відкрито меморіальну дошку герою АТО // Вісті Водолажчини.- 2018.- 22 верес.

У Меліхівці на будівлі ліцею відкрили меморіальну дошку герою АТО Олександрові Роговому [Електрон. ресурс] // Нововодолазька районна рада.- Режим доступу: <http://www.vodolaga-rayrada.gov.ua/u-melihivtsi-na-budivli-litseyu-vidkrili-memorialnu-doshku-geroyu-ato-oleksandru-rogovomu/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

**МЕМОРІАЛЬНА ДОШКА,
ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ
АНДРІЯ МАСЛОВА ТА СЕРГІЯ ШЕВЧЕНКО
(ЧУГУЇВСЬКИЙ Р-Н)**

7 грудня 2018 року у Новопокровському навчально-виховному комплексі в Чугуївському районі Харківської області встановлено меморіальні дошки загиблим на Донбасі військовослужбовцям Андрію Маслову та Сергію Шевченку

Обидва бійця закінчили даний навчальний заклад, а Андрій Маслов ще й працював тут учителем фізичного виховання.

Маслов Андрій Вікторович (позивний «Футболіст») народився та проживав у смт Новопокровка.

Пройшов службу у званні молодшого сержанта, командира протидиверсійної групи у складі 24-ї окремої механізованої бригади.

Загинув 21 травня 2018 року у віці 31 рік в бойовому зіткненні з ворожою диверсійно-розвідувальною групою на околиці селища Південне,

неподалік Горлівки. Похований на Алеї Слави у м. Харкові. У нього залишились батьки, дружина та син.

Указом Президента України від 23 серпня 2018 року за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України Маслова посмертно нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

Шевченко Сергій Павлович (позивний «Шева») народився у с.м.т. Новопокровка. Проходив службу у званні солдата на посаді гранатометника у 58-й окремішій мотопіхотній бригаді.

Загинув 23 листопада 2017 року під час бойового зіткнення в районі Бахмутської траси по лінії села Кримське. Похований на Алеї Слави у м. Харкові. У загиблого залишилися мати, брат, дружина і троє дітей.

Указом Президента України від 26 лютого 2018 року за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, зразкове виконання військового обов'язку С. Шевченка посмертно нагороджено орденом "За мужність" III ступеня.

Джерело інформації:

Меморіальні дошки погибшим в зоні АТО військовим Андрію Маслову і Сергію Шевченку установили на Харківщині. ФОТОрепортаж [Електрон. ресурс] // Цензор.НЕТ.- Режим доступу: https://censor.net.ua/photo_news/3101415/memorialnye_doski_pogibshim_v_zone_ato_voennoslujaschim_andreyu_maslovu_i_sergeyu_shevchenko_ustanovili, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

На Харківщині установлені пам'ятні знаки героям АТО [Електрон. ресурс] // Медиа группа Объектив.- Режим доступу: <https://www.objectiv.tv/objectively/2018/12/10/na-harkovshhine-ustanovleny-pamyatnye-znaki-geroyam-ato/>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані рос. мов.

На Харківщині встановили пам'ятні дошки загиблим у війні на Донбасі добровольцям (ФОТО) [Електрон. ресурс] // Depo.ua.- Режим доступу: <https://kh.depo.ua/ukr/kh/na-harkivschini-vstanovili-pam-yatni-doshki-zagiblim-u-viyni-na-donbasi-dobrovolcyam-foto-20181209883169>, вільний.- Назва з екрану.- Текст на екрані укр. мов.

На Чугуївщині відкрили пам'ятні знаки загиблим на Сході Андрію Маслову і Сергію Шевченку // Вісник Чугуївщини.- 2018.- 15 груд.